

**PÄÄTÖS MAA-AINES JA YMPÄRISTÖLUVAN
RAUETTAMISESTA KIINTEISTÖLLÄ HAVUKKAKANGAS (RN:o
691–893–10–1)**

Luvan haltija

Maansiirtoliike Veljekset Pakkala Oy
Yhteyshenkilö: Mika Pakkala, puh. 0405037806
mika@veljeksetpakkala.fi

Hankealueen maanomistaja

Metsähallitus
Yhteyshenkilö: Mikko Parviainen, puh. 040 620 8535
mikko.parviainen@metsa.fi

Toiminta

Toiminnalle on myönnetty Selänteen ympäristölautakunnassa maa-aineslupa 14.12.2021 § 81 ja se on voimassa 23.1.2031 asti. Lupa koskee maa-aineksen ottoa kiinteistöllä Havukkakangas (RN:o 691–893–10–1). Lupa-alue koostuu useasta alueesta, A, B vanha ja B uusi. Vanha ottoalue A toimii varastoalueena ja alue B on jaettu vanhaan ja uuteen ottoalueeseen. Maa-aineksenotto kohdistuu alueen B uuteen osaan.

Luvan mukainen ottomäärä on 16 500 m³ltr ja lupa-aikana on otettu yhteensä 20 025 m³ltr maa-aineksiä, mikä on 3 525 m³ltr (21 %) yli sallitun määrän. Alueella ei ole suoritettu murskaustoimintaa nykyisen luvan aikana. Ottoraja on ylitetty, eikä alueelta ole enää otettavissa maa-aineksiä. Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut, että toiminta on lopetettu ja alue on maisemoitu, joten lupa lakkautetaan.

Kiinteistö ja sijainti

Toiminta sijoittuu kiinteistölle Havukkakangas (RN:o 691–893–10–1), joka sijaitsee Reisjärven Kangaskylässä Pesokankaan pohjavesialueella (1169151, luokka 1). Alue on vedenottamoaluetta. Luonnostaan alue on sora- ja hiekkavaltaista harjua, joka luonnontilassa on kuivaa mäntymetsää. Alueella on ollut soranottoa jo ennen nykyistä lupakautta.

Koordinaatit: P:7062941, I:392846 (ETRS-TM35FIN)

Suojelualueet, kaavoitus ja alueelle tehdyt selvitykset, luvat

Alue on vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta (Pesokangas 1169151, luokka 1). Hankealue sijoittuu noin 2,9 km päähän Paavolanharjun vedenottamosta, joka on erittäin tärkeä Reisjärven vedenhankinnan kannalta. Pohjaveden päävirtaussuunta on ottoalueelta kohti vedenottamoa luode-kaakkosuuntaisesti.

Suunnittelualue ei sijoitu olemassa olevan vedenottamon suoja-alueelle.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa hankealueella on pohjavesialuemerkitä ja tärkeän pohjavesivyöhykkeen merkintä. Suunnittelumääräyksen mukaan pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävän vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

Lisäksi alueella on maakuntakaavassa maa-ainesten ottoalueen merkintä eo, jolla osoitetaan seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten ottopaikat, sekä mineraalivarantoalueen merkintä ekv, joilla osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja. Alueen maa-ainesten otossa ja mineraalivarantojen hyödyntämisessä tulee huomioida toiminnan ympäristövaikutukset ja alueiden erityispiirteet.

Lähin Natura- ja luonnonsuojelualue sijaitsee noin 4,7 km päässä pohjoisen suunnalla (Alakankaan luonnonsuojelualue). Alueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa.

Arvio toiminnan eri vaikutuksista ympäristöön

Pesokankaan pohjavesialue on luode-kaakko suuntainen pitkittäisharjujakson osa, joka on osittain kerrostunut kallioperän heikkousvyöhykkeeseen. Pohjavesi virtaa luoteesta kaakkoon ja se purkautuu läheisiin vesistöihin, sekä ympäröiville pelto-, suo- ja moreenialueille. Pesokankaan pohjavesialue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Suurimmat riskit pohjaveden kannalta ovat riittävän suojaetäisyyden säilyminen pohjaveteen (oltava vähintään 4 metriä), sekä maansiirto- ja maanrakennuskoneiden polttoaine- ja öljyvuodot.

Suojaetäisyyden säilyminen varmistetaan noudattamalla lupamääräysten mukaista alinta ottotasoa ja seuraamalla pohjaveden pinnankorkeutta pohjavesiputkista. Pohjaveden laadun seuranta tehdään pohjavesianalyysillä.

Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 490 metrin päässä ottoalueesta. Toiminnasta aiheutuu vähäistä melu- ja pölyhaittaa.

Lupaviranomaisen toimivalta

Reisjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta, joka käsittelee maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset lupa- ja valvonta-asiat tärkeillä pohjavesialueilla.

Maa-aineslain mukaan kunnan lupaviranomainen ratkaisee maa-aineslupa-asiat sekä niihin liittyvät valvonta-asiat. Lupaviranomainen voi myös todeta maa-ainesluvan rauenneeksi

silloin, kun ottotoiminta on pysyvästi päättynyt ja luvassa määrätyt velvoitteet, mukaan lukien jälkihoito, on hoidettu asianmukaisesti.

Ilmoitus toiminnan lopettamisesta

Toiminnanharjoittajan ilmoitti toiminnan lopettamisesta maa-ainesten ottoalueen lopputarkastuksen yhteydessä 7.11.2025. Samalla todettiin, että ottoraja on ylitetty NOTTO-ilmoitusten perusteella. Alueelta ei ole enää otettavissa maa-aineksia, joten toiminnan jatkamiselle ei ole enää edellytyksiä voimassa olevan luvan puitteissa ja lupa rauetetaan. Lopputarkastuksessa arvioitiin, onko alueen jälkihoito toteutettu lupamääräysten ja maa-aineslain mukaisesti. Lopputarkastusraportti on tallennettu Haapajärven kaupungin tietojärjestelmään.

Selvitys ottorajan ylittämisestä

Toiminnanharjoittajan selvityksen mukaan sovittu ottoraja on ylitetty tahattomasti. Ylityksen arvioidaan olevan seurausta yksikkömuunnoksissa tapahtuneesta kerroinvirheestä (tonnit → kuutiot). Toiminnanharjoittajan mukaan virhe on ollut laskennallinen ja liittynyt käytettyihin muuntokertoimiin.

Asian käsittely

Hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaan asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos se katsotaan ilmeisen tarpeettomaksi. Toiminnanharjoittajaa ei ole katsottu tarpeelliseksi kuulla maa-aines- ja ympäristöluvan rauettamisesta, koska toiminnanharjoittaja on itse ilmoittanut toiminnan lopettamisesta ja pyytänyt luvan rauettamista.

Asiasta ei ole pyydetty lausuntoja, eikä asiasta ole ollut tarpeen kuuluttaa tai tiedottaa, koska toiminnan lopettaminen vähentää ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta alueella, eikä asialla ole katsottu olevan vaikutuksia muiden asianosaisten kuin hakijan etuun tai oikeuteen. Ympäristöluvallisesta toiminnasta ei ole myöskään tullut valvontaviranomaisen tietoon valituksia tai huomautuksia toiminta-aikana.

Päätösehdotus

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta päättää, että Maansiirtoliike Veljekset Pakkala Oy:lle myönnetty ympäristölupa (14.12.2021 § 81) raukeaa, kun tämä päätös saa lainvoiman. Päätös on lainvoimainen 5.3.2026, mikäli siihen ei haeta muutosta.

Ottorajan ylityksen takia toiminnanharjoittaja on velvollinen maksamaan lupaviranomaiselle korvauksen ylimääräisestä, lupamääräykset ylittävästä maa-ainesmäärästä. Lisäksi toiminnanharjoittajalle määrätään valvontamaksu ylimääräisestä valvontatehtävästä aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi.

Perustelut

Luvan haltija on ilmoittanut toiminnan päättymisestä lopputarkastuksella 7.11.2025, jolloin viranomainen on tarkastanut alueen ja todennut, että lupaa koskevalla ottoalueella lupamääräyksiä on noudatettu ja alueen jälkihoito on toteutettu

asianmukaisesti. Pinnankorkeusmittausten perusteella suojaetäisyys pohjaveteen on riittävä, eikä alue edellytä jatkoseurantaa.

Vanhoilla ottoalueilla, joita on käytetty nykyisen luvan aikana varastoalueina, ei suojaetäisyys pohjaveteen täytä 4 metrin vaatimusta. Asia on ollut tiedossa jo lupaa myönnettäessä, jolloin ei ole määrätty toimenpiteitä suojaetäisyyden kasvattamiseksi. Asiaan ei ole puututtu aiemmilla tarkastuskäynneillä.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että vanhojen ottoalueiden suojaetäisyyden kasvattaminen tai pinnankorkeuden jatkoseuranta ei ole tarpeen eikä perusteltua, sillä vanhat ottoalueet ovat jo vakiintuneet, niiden vaikutukset ovat tiedossa ja nykyiset suojaetäisyydet ovat riittävät ympäristönsuojelun näkökulmasta. Ottoalueiden maisemoinnissa on huomioitu maanomistajan (Metsähallitus) näkemys, ettei täydennysistutuksia ole tarpeen tehdä, vaan alueen annetaan metsittyä luontaisesti.

Toiminnanharjoittaja on 29.12.2025 toimittanut pohjaveden analyysitulokset. Analyysituloksissa ei havaittu poikkeamia, jotka viittaisivat pohjaveden pilaantumiseen, eikä veden laadun jatkoseurannalle ole tarvetta.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaan lupaviranomaisen on annettava toiminnan lopettamista koskevat määräykset, jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi. Kiinteistöllä ei ole toiminnan aikana tapahtunut sellaisia vahinkoja tai onnettomuuksia, joista olisi päässyt kulkeutumaan haitta-aineita ympäristöön. Tällä hetkellä käytössä olevien tietojen perusteella kiinteistöllä ei arvioida olevan tarvetta toiminnan jälkeiseen ympäristön tarkkailuun pohja- tai pintavesien suhteen. Kiinteistöllä ei myöskään ole havaittavissa viitteitä maaperän pilaantumisesta. Näin ollen lisämääräyksille toiminnan lopettamiseksi ei ole tarvetta.

Ottorajan ylitys on toiminnanharjoittajan selvityksen perusteella ilmeisen tahaton. Alueelta luvanvastaisesti otetun maa-ainesmäärän palauttaminen alueelle ei ole perusteltua.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että luvan ylittävän maa-ainesmäärän korvaaminen maa-ainestaksan mukaisesti sekä ylimääräisen valvontamaksun suorittaminen muodostavat tässä tapauksessa riittävän seuraamuksen.

Vakuus

Koska luvan mukaiset jälkihoitotoimenpiteet on suoritettu, vakuus (**14 400 €**) voidaan vapauttaa, kun päätös saa lainvoiman.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Maa-aineslaki (555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Jätelaki (646/2011)

Hallintolaki (434/2003)

Käsittelymaksu

Tästä päätöksestä ei peritä maksua. Ympäristönsuojelulain 205 §:n mukaan maksua ei peritä viranomaisen aloitteesta vireille pannun asian käsittelystä.

Luvan mukaisen ottomäärän ylittämisestä peritään maa-ainestaksan mukaisesti ylimenneen maa-ainesmäärän lupamaksu, joka on $3\,525\text{ m}^3 \times 0,006\text{ €/m}^3$ eli 21,15 €. Lisäksi peritään ottamistoiminnan valvonnasta neljän vuoden ajalta ylimenneen maa-aineksen osuuden mukainen maksu, joka on $4 \times 352,5\text{ m}^3 \times 0,03\text{ €/m}^3$ eli 42,30 €. Tämän lisäksi veloitetaan ylimääräinen valvontamaksu 180 €. Kokonaisuudessaan maksettava summa on 243,45 €.

Päätöksestä tiedottaminen

Kuulutus päätöksestä on julkaistu 26.1.2026 ja tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 2.2.2026.

Päätös lähetetään luvan haltijalle, Haapajärven kaupungin ympäristölautakunnalle, Haapajärven kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle sekä Lupa- ja valvontavirastoon (LVV).

Kuulutus ja päätös pidetään nähtävillä 26.1.-4.3.2026 välisen ajan Haapajärven kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusosoitus on liitteenä. Valitusaika päättyy 4.3.2026.

Valmistelija/lisätietoja: Maria Koffert, ympäristötarkastaja, puh. 0403008271

Päätös

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta päättää, että Maansiirtoliike Veljekset Pakkala Oy:lle myönnetty maa-aineslupa (14.12.2021 § 81) raukeaa, kun tämä päätös saa lainvoiman. Muutoin päätösehdotus perusteluineen hyväksytään esitetyn mukaisesti.

Ympäristötarkastaja Maria Koffertia kuultiin asiaa käsiteltäessä asiantuntijana.

Hilkka Lindberg liittyi kokoukseen klo 10:09, asian käsittelyn alkaessa.